तमेवाह सांत्वेति वक्तव्येउपदेशेकर्तव्येकृतंअलंतस्योपदेशापेक्षानास्तीत्यर्थः ॥ २० ॥ सःअनंतरश्लोकोक्तःप्राज्ञोबुद्ध्याबृहस्पतिसमोपिसन्यदिनिकृष्टांकथांनिर्बुद्धित्ववादंप्राप्नुयात्तर्हिसद्यएवयुक्त्यास्व भावंस्वास्थ्यंएष्यते उदकेप्रक्षिप्तंतप्तायसंशैत्यमिव ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ ३१ ॥ गोभिःरश्मिभिः चरान्चारान्स्वनुचरान्समाचारान् ॥ ३२ ॥ न

सांत्वयोगमतिःप्राज्ञःकार्याकार्यप्रयोजकः॥ निगूढबुद्धेर्धीरस्यवक्तव्येवाकृतंतथा॥ २० ॥ सनिकृष्टांकथांप्राज्ञोयदिबुद्ध्याबृहस्पतिः ॥ स्वभावमेष्यतेतप्तंकृष्णायसमिवोदके॥ २१ ॥ अनुयुंजीतकृत्यानिसर्वाण्येवमहीपतिः॥ आगमैरुपदिष्टानिस्वस्यचैवपरस्यच॥ २२॥ मृदुशीलंतथाप्राज्ञंशूरंचार्थविधानवित्॥ स्वकर्मणिनियुंजीतयेचान्येचबलाधिकाः॥ २३॥ अथदृष्ट्वानियुक्तानिस्वानुरूपेषुकर्मसु॥ सर्वांस्ताननुवर्तेतस्वरांस्तंत्रीरिवायता॥ २४ ॥ धर्माणामविरोधेनसर्वेषांप्रियमाचरेत्॥ ममायमितिराजायःसपर्वतइवाचलः॥ २५॥ व्यवसायंसमाधायसूर्योरश्मीनिवायतान्॥ धर्ममेवाभिरक्षेतकृत्वातुल्येप्रियाप्रिये॥ ॥ २६॥ कुलप्रकृतिदेशानांधर्मज्ञान्मृदुभाषिणः॥ मध्येवयसिनिर्दोषान्हितेयुक्तानविक्लवान्॥ २७॥ अलुब्धान्शिक्षितान्दांतान्धर्मेषुपरिनिष्ठितान्॥ स्थापयेत्सर्वकार्येषुराजाधर्मार्थरक्षिणः॥ २८॥ एतेनचप्रकारेणकृत्यानामागतिंगतिं॥ युक्तःसमनुतिष्ठेततुष्टश्चारैरुपस्कृतः॥ २९॥ अमोघक्रोधहर्षस्यस्वयंकृत्यान्ववेक्षितुः॥ आत्मप्रत्ययकोशस्यवसुदैववसुंधरा ॥ ३० ॥ व्यक्तश्चानुग्रहोयस्ययथार्थश्चापिनिग्रहः ॥ गुप्तात्मागुप्तराष्ट्रश्चसराजाराजधर्मवित्॥ ३१ ॥ नित्यंराष्ट्रमवेक्षेतगोभिःसूर्यइवोदितः॥ चरान्स्वनुचरान्विद्यात्तथाबुद्ध्यास्वयंचरेत्॥ ३२ ॥ कालंप्राप्तमुपादद्यान्नार्थंराजाप्रसूचयेत्॥ अहन्यहनिसंदुह्यान्महींगामिवबुद्धिमान्॥ ३३॥ यथाक्रमेणपुष्पेभ्यश्चिनोतिमधुषट्पदः॥ तथाद्रव्यमुपादायराजाकुर्वीतसंचयं ॥ ३४॥ यद्धिगुप्तावशिष्टंस्यात्तद्वित्तंधर्मकामयोः॥ संचयान्नविसर्गीस्याद्राजाशास्त्रविदात्मवान्॥ ३५॥ नार्थमल्पंपरिभवेन्नावमन्येतशात्रवान्॥ बुद्ध्यातुबुद्ध्येदात्मानंनचाबुद्धिषुविश्वसेत् ॥ ३६॥ धृतिर्दाक्ष्यंसंयमोबुद्धिरात्माधैर्यंशौर्यंदेशकालाप्रमादः॥ अल्पस्यवाबहुनोवाविवृद्धौधनस्यैतान्यष्टसमिंधनानि॥ ३७॥ अग्निस्तोकोवर्धतेप्याज्यसिक्तोबीजंचैकंरोहसहस्रमेति॥ आयव्ययौविपुलौसन्निशाम्यतस्मादल्पंनावमन्येतवित्तं॥ ३८॥ बालोप्यबालःस्थविरोरिपुर्यःसदाप्रमत्तंपुरुषंनिहन्यात्॥ कालेनान्यस्तस्य मूलंहरेतकालज्ञातापार्थिवानांवरिष्ठः॥ ३९॥

अर्थंप्रसूचयेत् अर्थवत्तांनज्ञापयेत् ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ संचयान्नविसर्गीस्यात् कोशाद्धनंनदद्यादपितूपर्याहृतमेवेत्यर्थः ॥ ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ आत्मदेहः देशेकालेवाऽप्रमादइत्येकं ॥ ३७ ॥ ३८ ॥ अबालःअहीनः अन्यःसंपन्नः ॥ ३९ ॥

Digitized by Google